

- використання різноманітних форм діяльності учнів: індивідуальна, парна, групова; зв'язок теорії з практикою;
- зв'язок із реальним життям;
- забезпечення максимальної пізнавальної активності учнів;
- розвиток творчих навичок учнів;
- критичне мислення, вміння самостійно шукати інформацію;
- використання різноманітних методів, засобів навчання;
- здійснення монопредметних, міжпредметних і надпредметних зв'язків;
- інтегрування знань, умінь із різних галузей науки й мистецтва;
- створення матеріалів, які є різними за змістом і формою, але готові до застосування на практиці;
- процес, за якого із об'єктів навчання учні перетворюються на суб'єктів навчання;
- охоплення елементів особистісно орієнтованого навчання, педагогіки співробітництва, діяльнісного підходу в навчанні [1].

Отже, проектна діяльність молодших школярів забезпечує формування в них креативних умінь у вирішенні проблем, які потребують певних знань, стимулює розвиток критичного мислення, самостійності, навичок добирати, аналізувати, систематизувати відповідну інформацію, вирішувати пізнавальні і творчі завдання у співпраці, в ході якої учні виконують різноманітні ролі. Організація означеної діяльності має враховувати психолого-вікові особливості здобувачів початкової освіти та педагогічні умови їх навчання на уроках літературного читання.

Список використаних джерел

1. Метод проектів: особливості застосування в початковій школі: посібник для вчителів початкових класів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Видавництво Київського міського педагогічного університету імені Б.Д.Грінченка. 2009. 42 с.
2. Михайлишин Р. Метод проектів у початковій школі як педагогічна технологія. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. 2016. Вип. 30. С. 43–53.
3. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене. К. 2007. С. 293–294.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ НУШ

Номоконова Анна Сергіївна,
вчитель початкових класів Комунальної організації (установи, закладу) «Шосткинської спеціалізованої школи І ступеня №13 Шосткинської міської ради Сумської області»

Ключові слова: освіта, компетентності, критичне мислення, інтерактивне навчання.

Наше сьогодення диктує зміни в освіті як важливого чинника соціального й економічного розвитку суспільства та піднімає на найвищий щабель саме особистість, яка не просто використовує набуті знання, а й прагне до постійного пошуку нових знань та для подолання життєвих і професійних проблем знаходить оригінальні та нестандартні рішення. Саме до формування такої особистості і має прагнути сучасний заклад загальної середньої освіти [1].

Навчання в сучасній початковій школі відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти

зорієнтоване на формування компетентної в багатьох галузях особистості, яка формулює та аргументовано висловлює власні думки. Відтак постає необхідність удосконалення технології організації освітнього процесу, способів і засобів навчання, надання пріоритету використанню компетентнісного підходу в процесі навчання здобувачів освіти.

Реалізація нової освітньої парадигми в Україні викликає потребу в оновленні змісту навчання й виховання школярів. Особливого значення надано проблемі формування цілісної особистості здобувача освіти на засадах компетентнісного підходу, про що зазначено в Державному стандарті початкової освіти. Освіта в умовах реформи «Нова українська школа» [4] вимагає від людини максимального розвитку компетентності і компетенцій особистості.

Для досягнення цієї мети необхідно шукати такі форми роботи, які занурять школярів у практичне дослідження різних явищ і процесів з використанням сучасних навчальних технологій.

Можна наголосити, що в умовах постійного збільшення обсягів навчального матеріалу важливо об'єднати його в цілісну картину світу. Тому на зміну урокам, на яких переважає вивчення теоретичного матеріалу, мають прийти компетентнісно орієнтовані заняття, що сприяють цілісному сприйняттю навчального матеріалу, набуттю навичок практичного використання, формування позитивного ставлення до процесу пізнання та навчання. Одним із ефективних шляхів конструювання таких уроків з урахуванням окреслених завдань є встановлення міжпредметних зв'язків – використання на уроці запитань і завдань із матеріалу інших навчальних предметів, що сприяють глибшому осмисленню певного поняття [2, с. 49].

Найбільш ефективними шляхами реалізації комунікативного підходу є застосування інтерактивних методів навчання. Саме інтерактивне навчання перетворює учня з об'єкта на суб'єкт навчання, що дозволяє школяреві відчувати себе активним учасником особистого розвитку та освіти. Це допомагає сформувати в учня мотивацію до навчання.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язування проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації.

Основними формами інтерактивної роботи є навчальна взаємодія у парах і мікрогрупах. Для цього застосовують такі методи навчання:

- метод прогнозування;
- метод образного бачення;
- метод порівняння;
- метод запитань;
- метод аналізу;
- метод оцінювання дій інших [3].

Творчій роботі учнів у групах сприяють такі методи і методики інтерактивного навчання:

- «Мозкова атака»
- «Кубування»
- «Асоціативний куш»
- «Передбачення»
- «Взаємного навчання»
- «Доповідач – респондент»
- «Дискусія»
- «Мозаїка»

Шляхом розігрування певної життєвої ситуації учні мають можливість виробити власне ставлення до цієї ситуації та розвинути критичне мислення для її вирішення.

Отож, компетенція полягає в особистісних здібностях та якостях, володінні знаннями, які необхідні для виконання поставленого завдання. А ось компетентність – це якість, якої можна навчитися, наприклад, у початковій школі. Тому завданням початкової школи є використання всіх необхідних методів і методик для розвитку компетентнісної особистості.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. С. 380.
2. Іванчук М. Г. Інтегроване навчання : сутність та виховний потенціал (виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання). Чернівці : Рута, 2014. 360 с.
3. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / авт.-упоряд. І. І. Дівакова. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 180 с.
4. Нова українська школа : poradnik для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

СЕРЕДОВИЩЕ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Онишків Зіновій Михайлович,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного
педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Ключові слова: середовище, психодидактичне середовище, Нова українська школа, осередки, освітній простір.

На якість початкової освіти впливає багато факторів, одним із яких є середовище. Середовище – це сукупність природних і соціально-побутових умов, що оточують людину, у яких проходить її життєдіяльність.

Добре розуміли вплив навколишнього середовища педагоги-новатори А. Макаренко, М. Монтессорі, В. Сухомлинський, І. Ткаченко, О. Захаренко та інші. Зокрема, В. Сухомлинський писав: «Досвід переконує, що найбільш сприятливі умови для роботи школи створюються тоді, коли вона розташована на лоні природи, де багато зелені і води і водночас недалеко від місця проживання сім'ї, щоб дитина не витрачала багато часу на дорогу і батьки у вільний від роботи час могли часто бувати в школі. А там, де рослинний світ навколо школи бідний, треба поступово створювати зелений захист хоч би в її найближчому оточенні» [4, с. 14].

В. Сухомлинський значну частину уроків проводив серед природи, на свіжому повітрі («Школа під голубим небом»), створював із дітьми «Кімнату казки», «Куточок краси», «Куточок мрій», «Сад здоров'я», «Острів скарбів» [5].

Цікавими і вартими уваги є думки Ш. Амонашвілі щодо створення в школі предметно-просторового середовища. У своєму трактаті «Школа життя» він таким убаचाє середовище школи: зелений двір з деревами і квітами, ігрові майданчики, широкі рекреаційні зали, великі та світлі кімнати, полицьки для бібліотеки, шухляди для